

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

גב א מיי" פ"א מה"ל
נדרת הלכה יב סמג
לאזין קמא עוש"ט ח"מ
ס' הכה טע"ף ד :

משום דהאי לאו אורחיה והאי קא פגים לה . לאו פירכא גמורה
היא דלויכא למימר איךך יוכיח וכו' האי גוונא בפרק
כילד לולין (פסחים דף ע"ז וסג) גבי תמיד ופסח דדמו שבת וטומאה
ולא יליף מיניהו שאר קרבנות **צבור*** : **חד** למעוטי עובד ע"ו
וחד כ' . אי לאו כתיב אלף חד הוא

[וע"פ חסופת כתובות
לב ד"ה שכן]

גב ב מיי" פ"א מה"ל
נדרת כותלה הלכה
יא סמג ע"ף ע"ו :

גב ג מיי" פ"א מה"ל
יאסורי ביאה הלכה
י סמג לאזין כ :

לאורחייסו . צבעילות: **ולא נפיס פגמיסו** . כדארכסה שחביבה ויעלת חן
על הארום ועכשיו מתגבה עליו אבל שאר עריות פגיות צבולות לא
מפגמי כולי האי וכן נשואות צבולות לא מפגמי כולי האי כמו ארוסה :
ונכסח מטא מות . דלאתרבו לה כריתות ומיתות ב"ד ולא צבי נער
ועברה שחרי הן ככלל : **חד למטוטי**
עבודה סוכבים . דסד"א תיבי בק"ו

כלקמן : **וחד למטוטי כסמס** . כסמס
דדמי לעריות ושבת כדי נקטייה ואבז
גרחא איידי דתנן במתני' מיהו קרא
לא צבי למטוטי דכיון דלמעטמא
עבודת סוכבים מהיכא תיבי שבת
הא לא סלקא דעתין לאתויי אלף
בחייל חילול מעבודת סוכבים
כלקמן דרבי שמעון לקמן הוא
(דף ע"ד) : **אידי דכסח נער** . להביא
את הזכור כתב נערה כלומר כפשיטה
דקרא דעל כרסיה נערה קרינא ביה
דהא בצערה משתני ולנערה לא
תעשה דבר : **במקפדה על פגמה** .
דאי בשאינה מקפדת לא קאמרי רבנן
למקטליה משום עבירה דלא תמיד
מעבודת סוכבים ושבת : **אפגמה**
קפיד רחמנא . מדלגא כתיב ביהאי
קרא אלף מידי דפגמה שמע מינה
לפגמה קפיד : **דמסרה נפשה**
לקטלא . שיש לנעות שמואלין עלמין
למות שיהרגנה ולא תבעל לו ואמרה
תורה הליל דמה דדמו : **הא קא פגים**
לס . ואי טעמא דקרא משום פגימה
היא אמאי אמעיטו חייבי לאזין
ואלדבנן קא פריך דלמרי טעמא
משום פגמה הוא : **אפגמה רבס** .

כתובות כ"ט

[סוטה כו :
יבמות נה:]

הגהות
הב"ה

(ה) רש"י ד"ה
הניחא וכו'
דלפניהם היא
דמיקרי :

מוקמינן ליה למעוטי בהמה ושבת
ותימה דבהמה ושבת היכי ממעט מחד
וטפי היה נדרה לומר דמחד ממעט
ע"ו ושבת וכו' ולמה לי קרא למטוטי
שבת הא מילי גופיה קא מחלל שבת
דחובל בחבירו ואיך מחלל שבת להליל
חבירו מחילול שבת דלזין זה מקלקל
בצבורה דליכא תקוני גברא כיון
דמחייב מיתה כדפריך בחדר דיני
ממונות (לשיל דף לה וסג) ו"ל דמ"מ
ס"ד גזירת , הכתוב כרבי אלעזר
בר"ש : **חילול מע"ו** . כל
הכי דלקמן בפרק הגשרפין (דף
פ"ג) דכתיב בזה חילול לא גמרינן
מע"ו אלף שבת דשבת וע"ו כתיב
בזה חילול במקום מיתה :

ממונא לא משלם עד גמר ביאה.
פ' בקינותם שהוא מוליא
צבוליה וקשה דבלא השרת צבוליס
גמי משלם קנס כדלמך ב"ק דקדושין
(דף ע"ג) : **בזו עליה עשרה בני אדם**
ועדיין היא צבולה רבי אומר הראשון
בסקילה וכוון בתנן ואמרין מודה
רבי לענין קנס דכולהו משלמי ובפרק
הבא על גבי בתו (ביבמות דף ע"ג וסג)
מוקמינן ולו תהיה לאשה באשה
הראויה לו פרט אלמנה לכהן גדול
בבא עליה שלא כדרכה אלף הכא
היינו טעמא דלא משלם אחתילת ביאה
משום דקס ליה בדרכה מיניה הלכך
לא משלם הכא עד גמר ביאה אבל
בזעמא משלם קנס משעת העררה
וי"מ דלא התרבי העררה כגמר ביאה
[אלף] לענין עריות וחייבי לאזין ועשה
ויבמה ואשה לבעלה ב' הכא על יבמותו
(שם ד' נה) : **אלף לענין קנס לא**
חיתרביא וכו' על כרחיך למ"ד
העררה זו הכנסת העטרה אי
ההעררה לא מחייב הא בגמר ביאה
לאו צבולה היא לאו פירכא היא
דלחבי חייב רחמנא תדע מדלגא
ילפינן העררה מנערה המאורסה דאי
אהעררה פטור בגמר ביאה היכי
מחייב הא לאו צבולה היא אלף בזה

חייב רחמנא ומיהו ביבמות משמע דאהעררה משלם קנס
דלמרינן הערו בה עשרה ועדיין היא צבולה כולה משלמין קנס :
במניחתו שלא יהרגנה ורבי יהודה היא . לא לגמרי כותיה
דהא קתני נערה אין קמנה לא ולרבי יהודה אפילו
קמנה כדמוכח בפרק אלו נערות (כתובות ע"ג וסג) :

***במפותה** ודברי הכל . תימה היכי מוקמינן במפותה הא קתני
סיפא אשת אחיו דיש לה קנס ועל כרחיך בנתארסה
ונתגרשה דאי עבודה תחתיו חייבי מיתות פטורין כדתנן התם
וערה שנתארסה ונתגרשה קנסה לעגמה כדקתני כ' עקיבא כסיפא
*ואי צמפותה הרי מחלה כדמוכח ב' אלו נערות (שם ד' ל"ג) דמוקי
מתני' דלא הן הלוקין ביבמות ומפותה וכו' דלחבי כרבי עקיבא
דברייתא *דאמר נערה שנתארסה ונתגרשה יש לה קנס וקנסה לאביה
הא קתני סיפא הבא על בתו פטור משום דמתחייב בנפשו ובנתארסה
ונתגרשה איירי ואי דלחבי תיפוק ליה דלפילו בא עליה אחר קנסה

שייך לדף ע"ד .

[דף נ"ח.]

[שם נ"ח.]

קרי ליה נבעלה ואפגימה במקלפת ושבו אין מיליין ארתה מגמר ביאה
בנפשו וקנסא לא מיחייבי אלף משום גמר ביאה שהוא מוליא צבולי'
והאי גמר ביאה לאו דוקא ביאת המירוק שהיא מזריע דקרא אצבוליס
קפיד דכתיב (דברים כג) נערה צבולה אשר לא אורסה אלף גמר ביאה
דהכא הכנסת עטרה היא : **סניחא למאן דאמר** . ביבמות (ד' נ"ה) :
העררה דהויא כבעילה היינו נשיקת אבר איכא לאוקומה דפגימה (ה) היא
דמיקרי צבולה ועדיין צבוליה לא ילאו לאחיוביה קנסא דחמשיס :
אלף למאן דאמר העררה . ששעה הכתוב בכל תורה כבעילה זו (ויקרא
עטרה וגמר ביאה כגון דשפתה חרופה דכתיב בה שבת זרע וכלקמן
(י) היינו ביאת המירוק אין כאן הערר' פגם בלא הולאת צבוליס
ונמאלו מיתה דניתן להליל ותשלומין באין כאחד : **שבת עליה** . הוא או
אחר כבר שלא כדרכה וחור ובא עליה כדרכה דלא ניתן בביאה זו
להלילה בנפשו שכבר נפגמה : **ר"י סיא** . דלמך לא ניתן להלילו בנפשו :
רב

רב
דבר שיהא שנו ונראה לפרש לעולם
לעגמה ואפילו במפותה מחייב אי אמרה בשעה שבה עליה שאינה מוחלת הקנס מיהו ביבמות פריך לה ומשני כגון שלא הספיקה לעמוד בזין
עד שמת האב אבל יש להוכיח דעל כרחיך מתניתין לא מוקומתא כ' עקיבא דברייתא *דהא רב פפא אית ליה התם באלו נערות (ד' ל"ד)
חידוש הוא שחידשה תורה בקנס כ' והס"ס קאלמר התם (ד' ל"ח) : **למאן דתיב ליה חידוש כו'** על כרחיך סבר לה כרבי עקיבא 'מית'
ובירושלמי בפרק אלו נערות ומתניתין דיתומה שנתארסה ונתגרשה איכא פלוגתא דלמרי' דליכא למאן דאמר התפתה פטור בשבת ופגם
אלף קנס אינה יכולה למחול ואיכא לאוקמי רב פפא דהכא כ' ההוא ומאן דאמר התם פטור מן הכל סבר כדורך שטייאל דהכא :

שלא

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

עד

עין משפט נר מצוה

נה א מיי" ס"ח מהל' רוצח הלכה יג סמג לאוין קהל טו"ש פ"ח ס"י חכה סעיף א:
 נב ה מיי" ס"ח מהל' מוצל ומזיק הלכה יב סמג ע"ט ע"כ סעיף ג:
 נג ג ד ה ו מיי" ס"ח מהל' יסודי מוכס הלכה א ב ג סמג ע"ט ה סעיף י"ד ס"י ק"ח סעיף א':

לעולם. **שלא** יהא ממונו חביב עליו. דמדינתא להצילו בנפשו כל שכן דניתן בזמנונו: **קסבר** עונשין מן הדין. לא דמי לעונשין מן הדין דלפנינו בה אב"י ורצח לקמן בפ' הגשרפין (ד' ע"ו) (ג) כדפרישית בפרק ד' מיתות (ד' נגד"ה כשהת) והוא דליליטריאל לעיל חד למטויו עבודת כוכבים היינו נמי למאן דאמר עונשין ומ"ד אין עונשין הוה משני חד למטויו בהמה דדמי לעריות ואיך אידי דכתיב נער כתיב נמי נערה: חפילו

רב פפא אמר במפותח ודברי הכל אב"י אמר ביכול להציל באחד מאבריו ורבי יונתן בן שאול היא דתניא *רבי יונתן בן שאול* אומר *רודף שהיה רודף אחד חבירו להורגו ויכול להצילו באחד מאבריו ולא הציל נהרג עליו מאי מעמא דרבי יונתן בן שאול דכתיב *במצות שבמיתה הכתוב מדבר דכתיב *ואם אסון יהיה ונתתה נפש תחת נפש ואפ"ה אמר רחמנא ולא יהיה אסון ענוש יענש אי אמרת בשלמא יכול להציל באחד מאבריו לא ניתן להצילו בנפשו היינו דמשכתת לה דיענש כגון שיכול להציל באחד מאבריו אלא אי אמרת יכול להציל באחד מאבריו משכתת לה דיענש דילמא שאני הכא דמיתה לזה ותשלומין לזה (ה) לא שנא *ראמר רבא ירודף שהיה רודף אחד חבירו ושיבר את הכלים בין של נרדף ובין של כל אדם פטור מאי מעמא מתחייב בנפשו הוא ונרדף ששיבר את הכלים של רודף פטור של כל אדם חייב של רודף פטור חביב עליו מגופו של כל אדם חייב שמציל עצמו בממון חבירו ורודף שהיה רודף אחד רודף להצילו ושיבר את הכלים בין של רודף בין של נרדף בין של כל אדם פטור ולא מן הדין שאם אי אתה אומר כן נמצא אין לך כל אדם שמציל את חבירו מיד הרודף: אבל הרודף אחר בהמה: תניא רשב"י אומר העובד עבודת כוכבים ניתן להצילו בנפשו מק"ו ומה פנים הדיוט ניתן להצילו בנפשו פנים גבוה לא כל שכן *וכי עונשין מן הדין קא סבר עונשין מן הדין תניא רבי אלעזר ברבי שמעון אומר המחלל את השבת ניתן להצילו בנפשו סבר לה כאבוב דאמר עונשין מן הדין ואתיא שבת בחילול חילול מעבודת כוכבים א"ר יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק נימנו וגמרו בעליית בית נתזה בלוד זבל עבירות שבתורה אם אומרים לאדם עבור ואל תהרג יעבור ואל יהרג חזין מעבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים ועבודת כוכבים לא והא תניא *א"ר ישמעאל מנין שאם אמרו לו לאדם עבוד עבודת כוכבים ואל תהרג בפרהסיא תלמוד לומר *ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי אינהו דאמרו ובכל מאדך אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאדך ואם נאמר בכל מאדך למה נאמר בכל נפשך אם יש לך אדם שגופו חביב עליו מממונו לכך נאמר בכל נפשך ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו לכך נאמר בכל מאדך גילוי עריות ושפיכות דמים כדברי דתניא *רבי אומר כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה וכי מה למדנו מרוצח מעתה הרי זה בא ללמד ונמצא למד מקיש רוצח נערה למאורסה מה נערה המאורסה ניתן להצילו בנפשו אף רוצח ניתן להצילו בנפשו ומקיש נערה המאורסה לרוצח מה רוצח יהרג ואל יעבור אף נערה המאורסה תהרג ואל תעבור רוצח גופיה מנא לן סברא הוא דההוא דאתא לקמיה *דרבה ואמר ליה אמר לי מרי דוראי זיל קטליה לפלגיא ואי לא קטילנא לך אמר ליה לקטלוך ולא תיקטול מי יומר דמא דידך סומק מפי דילמא דמא דהוא גברא סומק מפי כי אתארב דימי א"ר יוחנן לא שנו אלא שלא בשעת גזרת המלכות (*אבל בשעת גזרת המלכות אפי' מצוה קלה יהרג ואל יעבור כי אתא רבין א"ר יוחנן אפי' שלא בשעת גזרת מלכות לא אמרו אלא ביצניא אבל בפרהסיא אפי' מצוה קלה יהרג ואל יעבור מאי מצוה קלה אמר רבא בר רב יצחק *אמר רב

רב פפא אמר. הא דקתני אחותו יש לה קנס במפותח קאמר דבת קנסא נמי היא ולהצילה לא ניתן להא חניה מקפדת: אב"י אמר. לעולם באנוסה ובכון ויכול המגיל להציל באחד מחבריו של זה שלא ניתן להורגו מעתה ור' יונתן בן שאול היא: ויכול. הנרדף או הרוצח להציל באחד מאבריו ולא הציל כלל בנפשו נהרג עליו: במלות שבמיתה. שהוה מתכוין להרוג את חבירו והכה את האשה הכתוב מדבר: דכתיב ואם אסון ייסי. ואי לא מתכוין להרוג דשוגג הוא אחאי מקטיל אלף לוח ס"מ במתכוין וססה רוצח ניתן להצילו בנפשו כדאמרין לעיל וזה רודף היה שהיה מתכוין ואפ"ה כתיב תורה אור

[לעיל נ"ו]

[ל"ז דא"כ] [ש"ס לחן] [ע"ע הלג"ן]

[ק"ק ק"ו: [סג] א"ה רב"ה וכו' חו"ס' כמותות ל"ג ד"ה כ"ד א"ש]

[לעיל ג' וסג] [סמג]

[ע"ו כ"ו]

יומא ס"ה. ע"ו כ"ז:

ברכות ס"א: פסחים ס"ה. יומא ס"ה.

[לעיל ע"ג] [ע"ג]

[בכל המקומות] [א"ת רבא וכו' כשאלות]

הגהות רבי' (א) ג"כ ותשלומין לזה ל"ב ע"י לעיל דף ט ע"ב וב"ק דף כג ע"א ב"ס: (ב) ת"ס ד"ה קס"ב וכו' כדמפרש בפרק ח"כ מיתות:

לקמן ע"ס. כמותות לג.

גליון הש"ס גב' יעבור ואל יהרג חזין. ע"י סומג י פ"כ חוס' ד"ס ע"ח

נמיון הש"ס גב' יעבור ואל יהרג חזין. ע"י סומג י פ"כ חוס' ד"ס ע"ח

לא ניתן דבר המלך לרחות שזוה על הרצחה: ואפילו מזה קלה יסרג ואל יעבור. שלא ירגילו העובדי כוכבים להמריד את הלכדות לך: ערקתא

נח א מו"י פ"ה מה"ל יסודי המורה הלכה כ' סמוך פשוט ה טושיע י"ד סי' קנו סעיף א': גמ"ד (מו"י) שם הלכה ב טושיע שם סעיף א': ס ב מו"י שם הלכה ב טושיע שם סעיף א': ס א ד מו"י פ"ה מה"ל מלכים הלכה ב:

אפילו לשונו ערקתא דמסאנא . לכאורה משמע דמנעליהם משגוין משל עבוי"ם כדלמך נמי בפרק הכוכב (ב"ב נט: וס) גבי אלעזר ועירא דהוא סיים מחאנאי לוכמי וקאלמך שהיה מתחבול על ירושלים וכן משמע ממסכת גבלא דהוה מחאנאי לוכמי ולא רמי חוסי וקשה דבסוף פ"ק דביע"ט (דף טו) תנן אין משלחין מנעול לכן ציו"ט מפני שגריף ציבת הגיר להשחירו ומפרט ר"ח דדוקא לטעות המנעול היו משותפות משל עבוי"ם דשל עכו"ם שמורות ושל ישראל לבנות ומחאנאי לוכמי לבבל דוכתי היינו לטעות שמורות אבל המנעול ודאי היה שחור :

הוא אסתר פרהסיא הוא . תימה דה"ל לאקבו"י עריות הואי דרוחא ונערה המאורסה לגבוי ענמא יהרג ואל יעבור וכוונו כן קשה בריש פטבות (דף ג ג' וס) דלמר דליכא לטעות למסרו נפשייהו ופרוך ולירדוס לה לאוגוסט שרי ומאי קושיא הא שפיר עבדוקדמסרו נפשייהו משום גילוי עריות ותיך ר"ח לדין חייבין מיתה על בעילת עובד כוכבים משום דרמזאנא חפקריה לזרעיה דעובד כוכבים כדלמרינן בפ' עשאין על האלמסה (יבמות לח.) דכתוב ורמת סוסים זרמתן ומודן כך היה רוזה ר"ח להחיר בת ישראל שהמירה וכן עולה עובד כוכבים וסוד נחמיר עומה לקיימה ביהדות דלא טייך למימר אחד לבעול בציאת עובד כוכבים דהיי"ל בציאת בהמה והקשה הר"ר יתכן כ"ר מרדכי דע"כ בציאת עבוי"ם נחסרה לבעול כדלמרינן הכס דליכא פרותות בפ' האשה שנתארמלה (כתובות כו:ס) גבי האשה שנחבשה בידי עבוי"ם על ידי נפשות אסורה לבעולה ולמרינן נמי בגמילה (דף טו) כאשר דמדינתי מבית אבא כך אבדתי מןן אלמא לגבי בעלה לא חשיב' ציאת עובד כוכבים כציאת בהמה וגם לכהונה נפסלת בציאתו אע"פ שבציאת בהמה אינה נפסלת לדין זנות לכהונה כדלמרינן בפ' הבא על יבמתו (יבמות דף נט.) דזרעיה דעובד כוכבים הוא לאפקריה רחמנא לענין חיים אבל ציאת עובד כוכבים לא אפקריה וכיון דלמסרה לבעל אסורה לבעול מונעמאה ועמאה ולמרינן נמי בסוטה בפרק ארוסה (ד' כו: וס) דכווי' וקנינן על ידו ופוסל בתרומה ופרוך פשיטא ונסתרה והיא נעממאה אמר רחמנא אחד לבעול ואחד לתרומה ונשני מהו דמינאי ח' אמר ונסתרה והיא נעממאה הגי מילי היכא דבהך ציאת אסורה ליה לאפקוי עבוי"ם דבלאו הכי אסורה ליה קמ"ל אלמא אפילו גבי עובד הכל והא אסתר עריות הואי דקיס ליה דמהני עממא דקרקע עולם לענין דלא מיחיב' למסור עממה כגון משלינין אפילו על התיקון וממנעך מסתברא שאין חייב למסור עממו דמאי אררבה מאי חיות דממא דחבראי סומקי טפי דילמא דמא לדידי סומק טפי כיון דלא עביד מעשה והא דקאמר אף נערה המאורסה תהרג ואל תעבור יהרג גרסינן ואבועל קאי לעביד מעשה אבל הנערה עממה שהיא קרקע עולם אין חייבת למסור עממה ואי גרס תהרג יש לפרש דתהרג הנערה קודם שחמשה מעשה שהציב עליה את הערוה אבל לענין חלול השם משום פרהסיא לא ס"ד דמהני עממא דקרקע עולם וכן נמי יש לפרש בזההיי"ל דריש פרק הבא על יבמתו (יבמות ד' ג: וס) דלמר רבא אין לזכור לעירה שאין קישוי אלא לדעת דאם אומר לו שיהרגו או יעשו שביאורו על הערוה ויודע שאם יביאורו אי אפשר שלא יתקשה לא מנינו למימר דלא עביד מעשה שהקישוי חשיב מעשה ואם היה כבר מקושה ועומד והעכו"ם הביאורו על הערוה הם ודאי יש חונם ואין לו למסור עממו והא דפריך פרק מלוות חליה (ס"ד ד' קג. וס) גבי יעל והא ק"ל מתהניא מעצרה ומשני טובתן של רשעים רעה היא אלא דיקים דכשבא נחש על תורה הטיל בה זה והמא לא בעי למימר דמהני עממא היה לה למסור עממה אע"פ שהיא קרקע עולם משום דהנאה חשיבא כמעשה כדריש בפרק המניח (ב"ב ד' ז') ונכרחה הנפשות העוסות דל"כ בשמעתינן נמי ה"ל לאקשו"י גבי אסתר ועוד דנראין הדברים שלא היתה אנוסה שהרי בורה היה ולא היה רשאי לנאסה ואררבה היה לר"ך שמתמניהו מן הרודפים כמו שמוכיח הענין והיא שידלחו בדבריה עד שבא עליה הרשע כמו והתם פריך על מה שהכתוב משבחא נמשים צהלה שרך שרר בקרה רחל ולהא דלמרינן בפ' מי שאמר והי' בחיור (ד' ג: וס) גדולה עצירה לשמה עממה שהיו מחסרונות לבנות מצבעלין ומשיב' כל שלא לנאה משום דהנין מן המזוה ולא הוי לשמה כל כך ומש"ה פריך דיבעל נמי מיתעביה והשתא ניחא שהכתוב משבחא דאם הייתה אנוסה במה הכתוב משבחא והיא כשתרלית אסתר לאחשונוש שאמרה כאשר אבדתי מןן אלמא לחזור לו דמחזיר גרושתו לא אסורה צונות בלא גישוין כדבנן בפ"ב דסוטה (ד' יח:*) הכל מודים שאין מתנה עממה לא על קודם שתתארס ולא על אחר שתתגרש שתתערי לאחר ותטמאי שאם תתערי ותטמאי ואח"כ יחזירנה זה הכלל כל שתיבעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה עממה וי"ל דלא היה רוזה לגרשה שהיה ירא פן יודע למלך*: **קמוצה** אספתחא ושדי לחיותה כו'. ההוא עובדא דשליה יבמות (ד' קנא: וס) דלמר ליה עבוי"ם ליה ישראל קטיל אספתחא וחי לא יקטילנה כך דקטילנה לא לפניא בר ישראל דאמרי ליה בשל לי קדירה בשבתא ולא בשיל וקטילתייה שמו"ל היה בקי בהלכה דמן הרין לא היה לו למסור עממו בצוקים הגהת ענמן של עכו"ם: **בן נח** מנווה הוא ואל עליון קידוש השם. ואל"ה הוא ומי בהם צישראל כתיב ואפילו ישראל היה מחוייב למסור עממו ואל עליון בטיעמא חי על כתיב וחי בהם ויש למר דלינמא לא איתגריך ומי בהם אלא כי היכי דלא נילף שאר מלוות מרוזא ונערה המאורסה דאפילו צינעא יהרג ואל יעבור לכ"ע :

ערקתא דמסאנא . שרוך הגעל שאם דרך העובדי כוכבים לקסור כך ודרך ישראל בענין אחר כגון שיט לז' יהדות בדבר ודרך ישראל להיות לנועים אפילו שני זה שאין כלן מלוה אלא מנהג בעלמא קדש את השם בפני חזיריו ישראל והאי פרהסיא מדבר צישראל: **אחיא** תורה אור **טוק סוק**. דעשרה בעיני וכולו ישראל:

אפילו *לשונו ערקתא דמסאנא ובמה פרהסיא אמר ר' יעקב אמר רבי יוחנן אין פרהסיא פחותה מעשרה בני אדם פשיטא ישראלים בעינן דכתיב ונקדשתי בתוך בני ישראל בעי רבי ירמיה תשעה ישראל ונברי אחד מהו חא שמע דחני *רב ינאי אחיה דרבי חייא בר אבא אחיה רך חוך כתיב הכא ונקדשתי בתוך בני ישראל ובתיב התם °הבדלו בתוך העדה הזאת *מה להלן עשרה וכולוהו ישראל אף כאן *עשרה וכולוהו ישראל והא אסתר פרהסיא הואי אמר אבוי האסחר קרקע עולם היחה רבא אמר °הנאת עצמן שאני דאי לא תימא הכי הגי קוואקי ודימוניקי היכי יהיבין להו אלא הנאת עצמן שאני הכא נמי הנאת עצמן שאני ואודא רבא לטעמיה דאמר רבא עבוי"ם דאמר ליה לאי ישראל קמור אספתחא בשבתא ושדי לחיותה ואי לא קטילנא לך ליקטילי ולא לקטיליה שדי לנהרא ליקטיליה ולא ליקטול מ"ש לעבורי מילתא קא בעי בעי מונייה מר' אמי בן נח מצווה על קדושת השם או ה"אין מצווה על קדושת השם אמר אבוי ח"ש *שבוע מצות נצממו בני נח ואם איתא חמני הוויין א"ל רבא אינהו וכל אביריהו מאי הוי עלה אמר רב אדא בר אבהו אמרי בי רב כתיב °לדבריי"ם הוה יסלח ה' לעבדך בבא אדני בית רמון להשתחות שמה והוא נשען על ידי והשתחויתי ובתיב °ויאמר לו לך לשלום ואם

נסלן. בצמרגליס: **והא אסתר פרהסיא הואי**. ונעלה לעובד כוכבים ולא מסרה נפשה לקטול: **קרקע עולם היא**. אינה עושה מעשה הוא עושה העובד כוכבים מתכוין להעבירו מירחאן אלא להגהת עממו מתכוין שאני ואין כלן חלול השם ליהרג על כך: **טני קוואקי ודימוניקי**. כלי נחשת שנתמין בהם גחלים גבוהין הן ושומדין לפני שולחן מלכים להתחמם כנגדן: **סייבי יסביני לפו**. יום חג היה לפרסיים שנטולין משרתי עבודת כוכבים אור מכל בית ובית ומעמידין בבית עבודת כוכבים שלהם ומתחממין העם כנגדן והיו נטולין אף מבית ישראל בעל כרחם היכי יהיבין להו ולא מסרי נפשייהו אקדושת השם הלא חק עבודת כוכבים הוא: **אלא**. הואיל והעכו"ם אינו מתכוין להעבירו אלא להגהת עממו מתכוין שגריך לזאות הכלי אין כלן קידוש השם ליהרג עליו ואף על פי שהעכו"ם אינו גריך לו אלא לחוק עבודת כוכבים הגהת עממו הוא שגריך לזאות כלי וזאת אומר לי שאעבוד אני: **קטיל אספתחא** . קזור עשב מחלל בהמה: **לקטול** . האספתחא ולא לקטיליה העכו"ם לדין דאינו מתכוין להעבירו אלא לערבי עממו אין כלן חילול השם: **שדי נסרנא** . להעבירו הוא מתכוין ואי פרהסיא הוא או שעת גזרת המלכות לקטיליה ולא ליקטול אספתחא: **בן נח** מוזרר על עבודת כוכבים כדלמך בד' מיתות (ד' יו"י) ואם אמר

[ש"י תוס' טבת פמ"ד ה"ה פמ"ט]

[ברכות כ"א: פ"ט מנילה ט"ו: ט"ט]

[ג'ל ואתיא עדה ערה דכתי' החסיד פתי לערה הירעה הוואתך איחא בתגולה כג: וכוה תבין פירש"י ד"ה נסלן בצמרגלי"]

[ג"ל טו.]

[כ"ה ג' הערוה שם אכל לפינז איחא וכל מביתא]

[ש"ס הטפתא]

[ש"ע תוס' מנילה טו. ד"ה ט"ט]

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין עה

עין משפט
נר מצוה

סב א ב ג מיי פ"ה
מהלכות יסודי
המורה הלכה ט ועיין
בב"י י"ד סימן קט
א ד מיי פ"ה מהלכות
לסודי ב"ה הלכה ט
ופ"ו מהלכות סנהדרין
הלכה י"א סמג עיני ק"ב :

ואם איתא לא לימא ליה - לא היה לו להודות לדבר איסור דא"ל
לך לשלום ש"מ אין בן נח מלווה על קידוש השם ומשני
הא בלגעה הא בפרהסיא נעמן לנעה הוה דלא היו ישראל צבית
רמון וגבי קדוש השם בחוך בני ישראל כתיב ואפילו למאן דאמר
בלגעה נמי יהרג ואל יעבור הני
מילי ישראל אבל כותי לא
ולעולם אימא לך דבן נח מלווה על
קדוש השם כגון פרהסיא ולמסקנא
זו לא איפשיטא בעיניו ולשון מזי הוי
עלה משמע דמסקנא דפשיטות היא
וגרחה יותר כספרים דגריסין ואם
איתא לימא ליה הא בלגעה הא
בפרהסיא וקא פשיט דלא מפקיד
מדלמר ליה סתם לך לשלום :

הדרן עלך בן סורר ומורה

ומאי נינהו חמורו ואם חמורו -
הוה מזי למימר בזה ובה
בזה אלא הני נקט דכתיב בזה
שריפה בהדיא :
מניין

ולגיסבה מינסב לא מייחבה דעתיה כד' יצחק דא"ר יצחק *מיום
שחרב בית המקדש נישלה מעם ביאה וניתנה לעוברי עבירה שנאמר
מ"ם נגובים *ימתקו ולחם סתרים ינעם :

הדרן עלך בן סורר ומורה

ואלו י'הן הנשרפין הבא על אשה ובתה ובת כהן שזנתה יש בכלל אשה
ובתה בתו ובת בתו ובת בנו ובת אשתו ובת בתה ובת בנה חמורו
ואם חמורו ואם חמיו : **ג'ב'** הבא על אשה שנשוא בתה לא קתני אלא הבא
על אשה ובתה מכלל דתרווייהו לאיסורא ומאן נינהו *חמורו ואם חמורו וקתני
יש בכלל אשה ובתה מכלל דתרווייהו כתיבי בהדיא והנך מדרשא אתיא
הניחא לאבי דאמר *משמעות דורשין איכא בינייהו מתניתין מני רבי
עקיבא היא אלא לרבא דאמר *חמורו לאחר מיתה איכא בינייהו מתניתין
מני אמר לך רבא תני הבא על אשה שנשוא בתה : יש בכלל אשה
ובתה חמורו ואם חמורו ואם חמיו : לאבי אידי דקא בעי למיתנא אם
חמיו ואם חמורו ואם חמיו מנהני מילי דת"ר איש אשר יקח את
אשה ואת אמה אין לי אלא אשה ואמה בת אשה ובת בתה ובת
בנה אף כאן ונאמר להלן זמה מה להלן בתה ובת בתה ובת
בנה אף כאן ונאמר להלן זמה מה להלן זכרים כנקבות אף כאן
זכרים כנקבות מנין לעשות למשה כלמעלה נאמר כאן זמה ונאמר
להלן זמה מה להלן למשה כלמעלה אף כאן למשה כלמעלה ומה כאן
למעלה כלמשה אף להלן למעלה כלמשה אמר מר מנין לעשות זכרים כנקבות
מאי זכרים כנקבות אילימא בת בנה כבת בתה בהדי הודי קאתיאן אלא אם
חמיו כאם חמורו וישתא אם חמורו לא קמה לן אם חמיו מיהדר עלה
אמר

דקתני לאו בחשטו הוא דא"כ הבא על האשה ואמה מצעי ליה למתניה ואל"כ הך אשה חמורו קאמר הוה ליה למתניה הבא על האשה שנשא בתה
דהיינו חמורו הא לא קתני אלא הבא על אשה ובתה מכלל דתרווייהו לאיסורא ולא הוזכרה אשתו לכאן ומאן נינהו חמורו ואם חמיו וקתני
הבא על אם חמורו או על בתה דהיינו חמורו וקתני יש בכלל אשה ובתה כולהו הך אלמא הך אשה ובתה כתיבי בהדיא : **ה'ניחא** לאבי
דאמר - בפירקין (ד' ע"ג) גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבא : **משמעות דורשין איכא בינייהו** - ומסיק למילתיה דלרבי עקיבא
כתיבא בהדיא אם חמורו מתניתין מני ר"ע היא : **אלא לרבא דאמר** - בין לרבי ישמעאל בין לרבי עקיבא לא כתיבא אלא בחמורו
שבר עליה לאחר מיתת אשתו פליגי מתניתין מני : **אמר לך רבא הני על אשה שנשא בתה** - דהיינו חמורו דכתיבא בהדיא איש כי
יקח את אשה דהיינו אשתו ואת אמה דהיינו חמורו : **יש בכלל אשה ובתה** וכו' - קתני נמי חמורו ומילתא דתמיה היא דההוא לאו
מדרשא אתא וקתני בהדיא : **לאביי** דאמר חמורו ואמה כתיב בהדיא אידי דהנך כלהו חמיו דאיתא מדרשא נקט רבא
ריהטא חמורו ואם חמורו : **אין לי אלא אשה ואמה** - דהיינו חמורו : **נאמר כאן** - בשריפה זמה היא : **ונאמר** - באהרת בתה
ובת בתה ובת בנה שפחה הנה זמה היא : **אף כאן** - לענין עונש שריפה בתה ובת בתה ובת בנה דהוי דינא דהאי קרא : **מנין
לעשות זכרים כנקבות** - לקמן מפרש : **מנין לעשות למטה כלמעלה** - לקמן נמי מפרש : **ומה כאן למעלה כלמעלה** אף להלן למעלה
כלמעלה - לקמן מפרש : **בהדי דודין איתין** - הא רביהו דתרווייהו בגורא שוה דאיתא זמה זמה : **אלא אם חמיו כלאם חמורו** - השתא
אם חמורו כתיב לא קמה לן עדיין לא העמידה על צוריה בשריפה מן החורה דהא האי תנא לפוס ריהטא שמעינן ליה דהאי
אשה דקרא היינו אשתו ואפי' למאן דאמר אם חמורו כתיבא לאו ממשמעותא דאת אשה ואמה נפקא ליה אלא ממשמעותא דלוחו
ואתהן : **אם חמיו קא מסדר עלם** - מחזר עליה להביאה לתורת אם חמורו דקאמר זכרים כנקבות הא כתיב לא אשטיעין תנא אם חמורו :

ואם איתא - דבן נח מוזהר על קדושת השם לא לימא ליה לך לשלום
דמשמע דהוה לו נהי דלהכימו לא היה מלווה דהוכח כותיב את
עמיתך כתיב (ויקרא יט) ולא גר תושב מיהו אדווי לדבר איסור לא
לדווי : **בלגעה** - נעמן בלגעה הוה ולא היו ישראל צבית רמון
שהוה משתחוה לשם וגבי קדושת תורה אור
השם בחוך בני ישראל כתיב ואפילו
לנטו בני נח עליה לא ננטו
לקדשו בחוך הכותים אלא בחוך
ישראל : **הטלה לבו טינא** - נימוק
מרוב אהבה נטמטס לבו והטלה
חולי : **משום גנס משפחה** - האשה
שחיו בושין בדבר : **שלא יבו בנות
ישראל פרוגות בעריות** - לעמוד בפני
האנשים לתת בהם עיניהם וימסרום
להם לביאה : **ולגיסבה מינסב** - דאין
כאן פרוגות בעריות דכולהו ליעבדן
הכי ולינסבן ואין כאן עבירה אלא
מלוה : **לא מיתבא דעתיה** - ולא ירפא
בכך : **מיום שחרב בית המקדש** -
קאל הכח מדלגות רבות ואין רוח
קמה באיש להיות תבא לאשתו לפיכך
ניטל טעם ביאה : **ויטן לעוברי
עבירה** - שילך הרע חוקקן ומרבה
תלוחין : **דכתיב ולחם סתרים ינעם** -
לישנא מעליא נקט כמו כי אם הלחם
אשר הוא אוכל (בראשית לט) :

הדרן עלך בן סורר ומורה

אלו הן הנשרפין הבא על אשה
ובתה - בגמרא מפרש לה :
ובת כהן - כלומר וכן בת כהן שזנתה
היא בשריפה אבל בועלה לאו בשריפה
הוא : **יש בכלל אשה ובתה** - כלומר
אשה ובתה כתיבי בהדיא כדמפרש
בגמרא דהאי אשה ובתה היינו חמורו
שריפה כתיבא בזה כדכתיב (ויקרא
ז) (*כי יקח איש) את אשה ואת אמה
זמה היא בלא שרפו אורו ואתהן :
ומה **בכללן** - כלומר מייניהו ילפינן
כולהו הך בגזירה שוה כדלקמן
בברייתא : **בנו** - מאלוסתו דלאו בת
אשתו דנחייב עליה משום בת אשתו
דהא חטסה לאו אשתו היא : **בם
בנו ובת בנו** - שהיה לו מאלוסתו :
בם אשתו - בין שהיא בתו בין שהיא
חורגתו : **ג'ב'** **הבא על האשה שנשא
בתה לא קתני** - כלומר מכדי מוקתני
סיפא יש בכלל וכו' מכלל דהאי אשה
ובתה בתך דכתיבן מיירי ולאו באשתו
ובת אשתו קאמר אלא בחמורו
דשריפה כתיב בזה והא הבא על האשה

דקתני לאו בחשטו הוא דא"כ הבא על האשה ואמה מצעי ליה למתניה ואל"כ הך אשה חמורו קאמר הוה ליה למתניה הבא על האשה שנשא בתה
דהיינו חמורו הא לא קתני אלא הבא על אשה ובתה מכלל דתרווייהו לאיסורא ולא הוזכרה אשתו לכאן ומאן נינהו חמורו ואם חמיו וקתני
הבא על אם חמורו או על בתה דהיינו חמורו וקתני יש בכלל אשה ובתה כולהו הך אלמא הך אשה ובתה כתיבי בהדיא : **ה'ניחא** לאבי
דאמר - בפירקין (ד' ע"ג) גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבא : **משמעות דורשין איכא בינייהו** - ומסיק למילתיה דלרבי עקיבא
כתיבא בהדיא אם חמורו מתניתין מני ר"ע היא : **אלא לרבא דאמר** - בין לרבי ישמעאל בין לרבי עקיבא לא כתיבא אלא בחמורו
שבר עליה לאחר מיתת אשתו פליגי מתניתין מני : **אמר לך רבא הני על אשה שנשא בתה** - דהיינו חמורו דכתיבא בהדיא איש כי
יקח את אשה דהיינו אשתו ואת אמה דהיינו חמורו : **יש בכלל אשה ובתה** וכו' - קתני נמי חמורו ומילתא דתמיה היא דההוא לאו
מדרשא אתא וקתני בהדיא : **לאביי** דאמר חמורו ואמה כתיב בהדיא אידי דהנך כלהו חמיו דאיתא מדרשא נקט רבא
ריהטא חמורו ואם חמורו : **אין לי אלא אשה ואמה** - דהיינו חמורו : **נאמר כאן** - בשריפה זמה היא : **ונאמר** - באהרת בתה
ובת בתה ובת בנה שפחה הנה זמה היא : **אף כאן** - לענין עונש שריפה בתה ובת בתה ובת בנה דהוי דינא דהאי קרא : **מנין
לעשות זכרים כנקבות** - לקמן מפרש : **מנין לעשות למטה כלמעלה** - לקמן נמי מפרש : **ומה כאן למעלה כלמעלה** אף להלן למעלה
כלמעלה - לקמן מפרש : **בהדי דודין איתין** - הא רביהו דתרווייהו בגורא שוה דאיתא זמה זמה : **אלא אם חמיו כלאם חמורו** - השתא
אם חמורו כתיב לא קמה לן עדיין לא העמידה על צוריה בשריפה מן החורה דהא האי תנא לפוס ריהטא שמעינן ליה דהאי
אשה דקרא היינו אשתו ואפי' למאן דאמר אם חמורו כתיבא לאו ממשמעותא דאת אשה ואמה נפקא ליה אלא ממשמעותא דלוחו
ואתהן : **אם חמיו קא מסדר עלם** - מחזר עליה להביאה לתורת אם חמורו דקאמר זכרים כנקבות הא כתיב לא אשטיעין תנא אם חמורו :

[ע"י חספסות
כ"ב יב. ד"ה
חט'
[גריס א"כ]

[כ"ו ל"ג חמורו וכו']

[לקמן ע"י]

[ע"י]

[כ"ב יב. ד"ה
חט'
[גריס א"כ]